

מסורת הש"ס

(א) ערכין כג. (ב) (ל)קמן נג.
(ג) ר"מ ק"י: (ד) (שמות כג).
(ה) (נחלות נתיבות כ"ג).
(ו) (נ"ל כר תורה).
(ז) (ד"ה יתחל).

תורה אור השלם

1. וְכִי יִגַּח שׁוֹר אֶת אִישׁ
אוֹת אֶת אִשָּׁה וְנָתַן קָוִל
יִשְׁקַל הַשּׁוֹר וְלֹא יֵאָבֵל
אֶת בְּשָׂרוֹ וְכַעַל הַשּׁוֹר
נָקָה.

גליון הש"ס

חוב"ל י"ח א"ן ב' ו'א"ג
דחתם לא קנסא. ויכ
טוב' לקמן דף מה פ"ג
ד"ה לא:

מוסף רש"י

שור האצטרדין. מנחם
והורג אנשים ושחוק הוא
לכם. (נ"י). (נ"י). א"ן
בדקדוק לנכסי יתומין.
למזכר. אלא א"כ
רביא אוכלת בהן. ה"י
מחזיקין לטוב כוכב
מטות כרית. (נ"י). (נ"י).
משום מונו. דל זמן
שאינה נזכה כמותה מות
משלם ויח' ספדל דידהו
(טו).

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

למ.

עין משפט
נר מצוה

כ א מ"י פ"ו מהלכות
ר"מ הלכה ג קמח עשין
טו טושי"ע ח"מ פ"י טו
ספ"ק ה'
כא ב מ"י שם הלכה ג:
כב ג מ"י שם הלכה ו:
כג ד מ"י שם הלכה ה
ועי' השנוה ונח"מ
ופ"י הלכה ח:
כד ה מ"י שם הלכה ד:
כה ו ד מ"י פ"י מה' הלכה
מלוה וזוה הלכה ג
סמ' עשין ד' טושי"ע ח"מ
פ"י ק' ספ"ק א':

שלא יהא חוטא נשבר. והא דמשמע בפ"ק דכתובות (דף יא.
והס) דלית ליה לרצח האזי טעמא גבי גזירות שנתגירה
פחותה מנת ג' שנים דמשמע ליה לרצח שאם יוכלה למחות
כשהגדילה לא היה לה קנס לא דמי דהתם הוא דמן הדין אין לה
קנס כלל ומשום שלא יהא חוטא
נשבר לא אמר דניתן לה הואיל וזמן
הדין אין לה אלא הכא דמן הדין
יש לה אלא משום דכעיא למתקן
סברא הוא דמשום שלא יהא חוטא
נשבר מוקמין לה אדינא ובפרק
אלו נעזות (כתובות דף לו:) אית ליה
שלא יהא חוטא נשבר כנת ישראל
שניה משום דמוקמין לה אקדושה:
אין מעמידין אפוטרופוס דתם
לגבות כפופו. תימה מאי
טעם דאין מעמידין דאין לומר משום
דאין צ"ד נוקקין אלא לנכסים שיש
לן אחריות כדאיפא בפ"ק (דף ט:
גבי שוה כסף ואוקמין ביתמי דלא
דמי כלל דהתם מ"יירי בהיקו כתי
האז ומשום דמטלטלי דיתמי לא
משמעדי לנ"ח ואין לומר נמי דהיינו
טעם משום דפלגא נוקא קנסא ויתמי
לאו בני קנסא ניהו דלמ"ד פלגא
נוקא ממונא מאי איכא למימר ועוד
אפילו כממעד למ"ד צד תמות
במקומה עומדת אינו גובה ח"ג של
צד תמות "ואע"ג דהתם לאו קנסא
אלא דינא וגם אין לומר משום דאיהו
גופיה כי מויק פטור דפגיעתו רעה
ממוט לא כ"ש וכמועד עבדי רבנן
תקנה מפני חיקון העולם דכשהלכו
בעלי למדינת הים יחידין ליה דין
חרש ואע"ג דלא שייך האזי טעמא
וגם אין לומר משום דמשלם מגופו
חשו חכמים שלא יפסיד שורי שהוא
דבר מקיים אבל כממעד דמשלם
מכל דבר לא חשו דהא לר' ישמעאל
צ"ח הוא ויכול לפלוקיה כזו וי"ל
דהטעם הוא כיון דחם רחמנא על
החם שלא ישלם י"ש הלך לגבי
יתמי חשו עליהו וכן מי שהלכו בעלי
למדינת הים כיון שאין להם בעלים
גמורים אלא ע"י מקנה צ"ד כהעמדת
אפוטרופוס אקילו ביה רבנן וכן
המועד נמי כד תמות אין מעמידין

משום דכיון ליה ממון שאין לו תובע. אי אמרת ליהוי דעניים
מאן אחי תבע ליה לדינא אי תבע ליה עני אי"ל לפני אחר יחינא
ליה: **ביתמי** שור של חרש שנגח לשור של פקח פטור. גמ' דנכס
מפרש דאין מעמידין אפוטרופוס לתם
מעמידין אפוטרופוס לשור היחומים
להיות במקום הבעלים לקיים והועד
בנעליו ונוכס המוק נמכר הקרקע
של יחומים אבל תם דגנייתו מגופו
הוא והוא מטלטלין אין מעמידין
אפוטרופוס לך כדאמרין בפ"ק
(דף ט:) שוה כסף מלמד שאין צ"ד
נוקקין אלא לנכסים שיש להם אחריות
ואוקימנא ביתמי. ואיכא דאמר טעמא
משום דפלגא נוקא קנסא ויתמי לאו
בני קנסא ניהו וקשיא לי אי"כ מאי
לגבות מגופו דנקט ועוד לקמן
בשמיטת (נ"י) אמרין כממעד למ"ד צד
תמות במקומה עומדת אינה נגבית
מן היחומים מהאי טעמא וזו טעמא
משום קנסא הוא כממעד מי הוי
קנסא הא לאו בחזקת שמוק קיימי:
ומעידין כהן כפני אפוטרופוס.
וקס"ד השתא דהאי מעידין כהן
דקאמר למגבי ח"ג תמות וקשיא
רישא לסיפא ולאחר שלשה עדיות
נעשה מועד ומשלם י"ש מעלייה:
שור לפוטרו. דקסבר רשות משנה.
מועד שלא מרשות זה וכנס ליד
בעלים אחרים הרשות משנה את
דין העדאמו: **שור פלגטדין.** שמיחד
לגניחות ומלמדין אותו לך:
גמ' אין מעמידין אפוטרופוס.
לשור תם של חש"י להיות אפוטרופוס
במקום בעלים לקיים והועד בנעליו
ויגבה חזי נוקו מגופו: **כדי קאמר.**
שור של חרש שוטה וקטן שנגחו
והוחזקו נגחנין מעמידין להם
אפוטרופוס ולא לגבות ח"ג אלא
לשייח מועד דכי הדר נגח משלם
מעליה: **אין נוקקין.** צ"ד לנכסי
יתומין לגבות מהן כלום ואפילו שטר
שכתב אביהם דמפרש טעמא כנס'
ערכין (נ"י). דיתמי לאו בני מעבד מזהו
ניהו אלא נטר עד דגדלי ומפקי
ליה וגבי והתם מותבין ליה כמה
מיוצב' ושניהו כשטר שיש צו

רביא: אלא אם כן רביא אוכלת כסן. שלוח אביהן מנכר
ברביא דחיישין להפסד שלהן ומוכרין בית דין מנכסיהן ופורעין
אותו חוב: **משום מונו.** שכל זמן שלא יתנו לה כמותה
ניזונת משלם: **דינא הוא.** ולא קאמר דנוקקין לנכסי יתומים:

פעמים ומעמידין אפוטרופוס שאם יגח רביעית ישלם י"ש דהניחא אי ליעודי תורא צעין אלא אי ליעודי גברא צעין לא אייעד (זבאותה
גיטה ועוד דהאי תנא סבר רשות משנה דקמתי סיפא חזר לתמותו וז"ל דהוחזקו נגחנין רשעים ומשגגים ליגח כי הויא דלקמן
דשאלו בחזקת תם דמוקי כגון שהכיר בו שהוא נגחן ואפילו הוחזקו נגחנין ג' פעמים לא יעשה מועד עד שיחזרו ויגח שלש פעמים
בצרות אפוטרופוס: **ורבי יוחנן אמר** או דשבר שיש בו רבית. ואל"ת והא טעמא דאין נוקקין משום דחיישין לר' דמפרש רב
הוא ברבי דרבי יהושע בפרק גט פשוט (נ"י דף קכד. והס) והתם פסקין להכתא כותיה והא לא שייך טעמא דלר' ורבא דהכי נמי
מפ' טעמא בפ' שום היחומים (ערכין דף כג. והס) משום שזכר והא לא שייך כלל וא"כ אמאי הוי דרבי יוסי צד חנינא טועה וי"ל ר'
יוחנן קאמר בכל ענין אין נוקקין צין במלוה הבאה מחמת עממה ומשום דאין מקבלין עדות שלא בפני בעל דין ויתומים כשלא בפני בעל
דין דמי כדמוכח בהגוזל כפרא (לקמן דף ק"ג). גבי (סמיה דרבי ירמיה וצין במלוה הבאה מחמת אביהם ואפילו כשטר המקיים אין נוקקין
משום שזכר ורבי ואל"ת אדפרך משום ליה לר' יוסי צד חנינא טועה תקשה מר' יוסי צד חנינא אדרבי יוסי צד חנינא דלמר בהגוזל
כפרא (הס) גבי הא דלמר ר' יוחנן וזי מקבלין עדות שלא בפני בעל דין קבלה מיניה ר' יוסי צד חנינא כגון שהיה חולה או עדים חולים
או שהיו עדים מפקדים ללכת למדינת הים ושלחו לו ולא בא אלא צענין אחר לא וי"ל דשמא הוא ממנה קטנים לה:

דאי אבדת מעליית אפוטרופוס כמנע' ולא עבדי. מכאן מדקדק הר"ר חיים דאפוטרופוסין לא משלמי אפילו פשעו כשל יתמי דהא הכא
פשע בשור האפוטרופוס ואפ"ה מפטרי ומה שהאפוטרופוס נשבע ליתמי דמשמע בהניקין (נ"י דף נג. והס) היינו שלא עבד כלום
משלם אבל אין נשבעין שלא פשעו דאפילו פשעו פטורים והר"ר שלמה בחור צ"ר יוסף דקדק דמשלמי בפשיעה מההיא דהמפקד (נ"י דף
מז. והס) דההוא תורא דלא ה"ל כפי ושיי וקאמר נימא לאפוטרופוס ויל שלם אחר אלא לנקרא מפרתיה משמע דאם פשע משלם
והשתא קשה אדכדי ואורי' דודאי מחייב אפוטרופוס לשלם בפשיעה ולא ממנעין צין מינהו איני יתומים צין מינהו בית דין דמפרש

טעמא

